

ความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
Satisfaction of Government Teachers and Basic School
Committee with Leadership of the School Administrators under the Office
of Ubon Ratchathani Educational Service Area 4

ยลรวี ศิริรัตน์พิริยะ¹

ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 345 คน จำแนกเป็นราชการครู จำนวน 182 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 163 คน โดยการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ 5 ระดับ มีความ

เชื่อมั่นทั้งฉบับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การทดสอบ ค่า F

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า

2.1 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานชายและหญิงมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านการสื่อสารไม่แตกต่างกัน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² ประธานกรรมการที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ส่วนรายด้านพบว่า ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านคือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านการสื่อสารไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

2.4 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนขนาดต่างกันมีความพึงพอใจ ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ความพึงพอใจ

Abstract

This study aimed to investigate and compare the satisfaction of government teachers and basic school committee with leadership of the school administrators under the Office of Ubon Ratchathani Educational Service Area 4. The comparison

was categorized on the basis of gender, position, educational level, and school size.

A total of 345 samples, selected by means of stratified and simple random sampling techniques, including 146 teachers and 199 basic school committee of which the sample group size was determined by the table of Krejcie and Morgan, were employed as the sample group of the study. A 5-point rating scale survey questionnaire concerning 48 question items yielding an overall reliability of .98 was used as the research instrument. The statistics, that is, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and the comparison test of Scheffe' were employed in data analysis.

The research findings were as follows:

1. The satisfaction of government teachers and basic school committee with leadership of the school administrators under the Office of Ubon Ratchathani Educational Service Area 4 was found to be operated in the overall and individual aspects at a high level.

2. Comparison of the satisfaction of government teachers and basic school committee with leadership of the school administrators under the Office of Ubon Ratchathani Educational Service Area 4 deals found.

2.1 Both male and female respondents were found not to be different in satisfaction with the overall and individual aspects namely vision, emotional intelligence, administrative skill, and communication of leadership of the school administrators at a significant level. However, being knowledgeable in work performance was found to be different at level .05 of significance.

2.2 The respondents holding different positions as teachers and basic educational committee were found not to be different in satisfaction with the overall and individual aspects namely vision, emotional intelligence, administrative skill, and communication of leadership of the school administrators at a significant level. However, being knowledgeable in work performance was found to be different at level .05 of significance.

2.3 The respondents having different educational levels were found to be different in satisfaction of government teachers and basic school committee with overall and individual aspects of leadership of the school administrators at level .05 of significance except work performance aspect.

2.4 Those working for schools with different size were found to be different in satisfaction with the overall and individual aspects at level .05 of significance.

Key Words : investigate and compare, Leadership

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นภารกิจที่ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชนหรือชุมชน การจัดการศึกษาของไทยส่วนมากยังยึดการศึกษาในระบบเป็นหลักแม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเปิดโอกาสให้ทุกองค์กรในสังคมสามารถจัดการศึกษาได้ก็ตาม แต่โรงเรียนก็ยังเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของประเทศ และการจัดการศึกษาในโรงเรียนผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนา ทุกด้านไม่ว่าจะเป็นวิชาการหรือกิจกรรมเสริมอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมประพฤติตนเป็นพลเมืองดี อยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน ให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบปริมาณ และคุณภาพของผลงาน สูงมากเป็นพิเศษ โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงาน การกำหนดหน้าที่วิธีการดำเนินงานของบุคลากรในโรงเรียน ควบคุมดูแล และติดตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านธุรการ หรืองานบริหารทั่วไปของโรงเรียน ควบคุมดูแลปกครอง จัดระบบงาน มอบหมายงาน ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา นิเทศ บังคับบัญชาครู ดูแลสวัสดิภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ครู อาจารย์ เสริมสร้าง สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในท้องถิ่น พัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน(สนอง ศิริกุลวัฒนา

2535 : 68) ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดอย่างทั่วถึง มีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม ให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ และปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมต้องจัด ให้บุคคลได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีโดยให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี การศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนสิบสองปีเพื่อพัฒนาให้ได้เป็นคนที่มีความรู้เข้ามาตราฐานสากล (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 5-8) การปฏิรูปการศึกษา พัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นการศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และในปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารเป็นโลกไร้พรมแดนมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ รวดเร็วมาก (พนม พงษ์ไพบูลย์ (2544 : 2)

การบริหารในยุคปัจจุบัน ต้องการผู้นำที่มีศักยภาพการเป็นผู้นำสูง มีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ เพราะโลกในยุคใหม่ไม่มุ่งหวังทฤษฎีต้นแบบหรือแบบแผนการปฏิบัติที่ตายตัวโลกแห่งการบริหารสมัยใหม่นั้นต้องการผู้บริหารที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ตามสภาพแวดล้อม ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ต้องเป็นผู้บริหารที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าที่จะพัฒนาสิ่งใหม่ๆ โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยตรง การบริหารตามกรอบภารกิจของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากเป็นผู้จัดการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรอื่นๆ ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และความคาดหวังของสังคม

ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้องค์กรหรือองค์กรประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว และสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้ เพราะผู้นำเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรมความเชื่อถือและความรู้สึกต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยผู้ถูกกระทำเต็มใจยอมรับอิทธิพลนั้นกล่าวว่า โลกยุคปัจจุบัน มีภาวะการแข่งขันสูง หากเราเปรียบเทียบกับองค์กรเหมือนกับเรือลำหนึ่ง การที่เรือจะแล่นสู่ฝั่งอย่างปลอดภัยหรือไม่ขึ้น มืองค์ประกอบหลายประการทั้ง ความสามารถของลูกเรือ สภาพทะเล และอื่นๆ แต่มืองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ กัปตัน หรือผู้นำในเรือลำนั้น หากกัปตันไม่มีความรู้ความสามารถที่เพียงพอโอกาสที่เรือจะเข้าสู่ฝั่งได้อย่างปลอดภัยก็จะมีน้อยเช่นเดียวกันองค์กรการที่มีผู้นำหรือ ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญสูง องค์กร ก็สามารถที่จะแข่งขันกับผู้อื่นได้ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ผู้นำองค์กรจึงต้องมีภาวะผู้นำเป็นสำคัญ

ภาวะผู้นำและความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการสถานศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งได้แก่ การมีความรู้ความสามารถ วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การประสบความสำเร็จ ความรับผิดชอบ การเข้าไปมีส่วนร่วม การมีตำแหน่งทางสังคม การรู้และเข้าใจสถานการณ์ มีความกล้าหาญ มีคุณธรรม การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การมี

พลังก่อให้เกิดศรัทธา และการปรับปรุงงานให้เป็นระบบ

ดังนั้น หากผู้บริหารสถานศึกษาเกิดสภาพ “ภาวะผู้นำบกพร่อง” ในคุณลักษณะเบื้องต้นที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อาจทำให้การบริหารสถานศึกษามาสามารถพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อค้นพบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารจะส่งผลต่อขวัญในการ ปฏิบัติงานของครูใน 8 ด้านตามแนวคิดของ ไวล์ (Wiles) ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย ความพึงพอใจในสถานภาพงานที่ดี ความรู้สึกเป็นเจ้าของ การได้รับความยุติธรรม ความรู้สึกสมฤทธิ์ผลในการงาน ความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และการยอมรับความสามารถของตนเอง โดยที่ระดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกมานั้น หากเป็นภาวะผู้นำในทางที่ดีและอยู่ในระดับมากแล้ว จะก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และยังมีข้อค้นพบว่า ตัวแปรเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร หากมีการปรับใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าศาสตร์ของการบริหารการศึกษาด้านภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มี

ความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักและนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำ จำเป็นจะต้องมีความเป็นภาวะผู้นำ จึงจะทำให้การบริหารจัดการในสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนหลายคนยังประสบปัญหาการดำเนินงานภายในโรงเรียนมากมายจนกระทั่ง ไม่สามารถจะบริหารโรงเรียนนั้นต่อไปได้ ผู้วิจัยเองในฐานะเป็นข้าราชการครูในสถานศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของข้าราชการครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อภาวะผู้นำผู้บริหารในด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการสื่อสาร เพื่อประโยชน์แก่สถานศึกษาที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพในสถานศึกษาและสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งวุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 147 โรงเรียน จำนวน 4 อำเภอ คือ อำเภอวารินชำราบ อำเภอสำโรง อำเภอสว่างวีระวงศ์ และอำเภอนาเยีย แยกเป็นข้าราชการครูจำนวน 1,107 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,255 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,962 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกเป็นข้าราชการครูจำนวน 182 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 163 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 345 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุบลราชธานี เขต 4 ใน 5 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านการสื่อสาร โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ใน 5 ด้านคือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถในการบริหารด้านการสื่อสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถาม นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับระดับความพร้อม กับเกณฑ์ เพื่อใช้ในการแปลความหมายทั้งรายข้อแต่ละด้าน และโดยภาพรวม

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่า t และขนาดของโรงเรียน โดยการทดสอบ ค่า F

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F

สรุปผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน พบว่า

2.1 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ และด้านการสื่อสารไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีตำแหน่งต่างกันมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านการสื่อสารไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่วุฒิการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

2.4 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนขนาดต่างกันมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านการสื่อสาร มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อภาวะ

ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในยุคการปฏิรูปการศึกษา ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ที่ต้องใช้ภาวะผู้นำในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายในการจัดการศึกษาของชาติ และก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารจะต้องมีการคัดเลือก และฝึกอบรมตามหลักสูตรการบริหารการศึกษาจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ตามระเบียบของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 80) เพื่อปฏิบัติงานในโรงเรียนจึงทำให้ผู้บริหารจึงมีสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญขาน โทษันต์ (2549 : ง) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร พพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมพล แซ่มสา (2550 : ง) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมและด้านความมีปารมี ด้านการดลใจ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์ และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้ ความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ด้านความฉลาดทางอารมณ์ อยู่ระดับมากอยู่อันดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ความเป็นผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นผู้ตัดสินใจในทุกด้านผู้บริหารจึงต้องมีทักษะด้านการบริหาร การบริหารตนเองและการประสานสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ มีการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครองและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เริงชัย ทองทัพ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคบังคับ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุบลราชธานี มีแบบภาวะผู้นำ แบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา วิเศษยา (2551 : 101) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ด้านดี อยู่ในระดับสูงและความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในด้าน สมโชค โพธิ์งาม (2550 : 62) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาแบบเปลี่ยนสภาพ ภาพรวมและด้านการสร้างแรงบันดาลใจและด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากแต่รองสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูยังไม่ต่อเนื่องและการส่งเสริมความรู้การพัฒนางานด้านการวิจัยทางการศึกษามาใช้ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูยังมีน้อย เพราะว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งบ่งบอกถึงความสามารถในการบริหารงานต่างๆ ของสถานศึกษาว่ามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกระบวนการบริหาร สร้างมีกลยุทธ์ในการทำงานมีการประเมินผลและติดตามการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารโดยภาพรวมมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมสิงโตทอง (2550 : 65) ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาในเรื่องความไม่เชื่อมั่นในการใช้วิธีการทำงาน

แบบเดิม ๆ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ แก้วประทีป (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาแบบแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนด้านวิสัยทัศน์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากแต่เป็นลำดับสุดท้าย อาจเนื่องจากว่าวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญเป็นแกนนำในการกำหนดแต่ต้องยึดหลักของการมีส่วนร่วมจากบุคลากรส่วนใหญ่ในองค์กรและคณะกรรมการสถานศึกษา ในการแสดงความคิดเห็นและวิสัยทัศน์ต้องเป็นที่รับรู้ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบ แต่ทั้งนี้ผู้บริหารอาจจะยังขาดการส่งเสริมมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ทำให้วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนในยุคสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญขาน โทษันธ์ (2549 : ง) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์อยู่ในลำดับสุดท้าย

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและคณะกรรมการ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ตามความคิดเห็นข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความสามารถในการบริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารจะต้องมีการคัดเลือกฝึกอบรมตามหลักสูตรการบริหารการศึกษาจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ตามระเบียบของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (80 มาตรา) ผู้บริหารจึงมีภาวะผู้นำ สมรรถนะ ความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อปฏิบัติงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายการ จัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา บุญประเสริฐ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ และด้านมิตรสัมพันธ์ของผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวไล ใจหาญ (2552 : 77) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เพศต่างมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ตำแหน่งต่างกันมีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านการสื่อสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากในการการศึกษาในปัจจุบันเปิดโอกาสให้ ครู ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานถือเป็นตัวแทนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทำให้ทราบแนวทางการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ และเข้าใจในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงภาวะผู้นำที่เป็นพฤติกรรมสำคัญได้อย่างชัดเจนต่อข้าราชการครูผู้เป็นผู้ได้บังคับบัญชาและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ พรหมจรรย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตน พันธ์วิไล

(2547 : ง) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก ตามความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาคาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาคาทอลิกที่ตำแหน่งต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ใน 4 ด้าน และโดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการแสดงบทบาทภาวะผู้นำในด้านผู้วิสัยทัศน์ มีความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการบริหารงาน การปฏิบัติหน้าที่และการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจนทำให้ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิในระดับปริญญาตรี รับรู้และเข้าใจในบทบาทของภาวะผู้นำของผู้บริหารแตกต่างจากข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิต่ำระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของยุรีบุรณโกศล (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 12 พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดม สิงโตทอง (2550 : 65) ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ใน 5 ด้าน และโดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการบริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในการดำเนินการบริหารการศึกษาในระดับมาก แต่เนื่องจากยังมีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลประสบปัญหาขาดแคลนครู มีบุคลากรจำกัด ไม่มีผู้ช่วย ครูสอนไม่ครบชั้น ทำให้ครูมีภาระงานมากและครูมีการโยกย้ายบ่อย และได้รับงบประมาณน้อย ทำให้มีทรัพยากรเพื่อการบริหารมีน้อย ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สื่อนวัตกรรมที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนจึงทำให้ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขยายโอกาสไม่สามารถแสดงบทบาทภาวะผู้นำได้อย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรเพียงพอและวุฒิตรงตามสาขาเอกวิชาที่สอน อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์พร้อม และโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจบริหารงานคล่องตัว รวดเร็ว จึงอาจทำให้ผู้บริหารสามารถแสดงภาวะผู้นำได้ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของอำภา ปิยารมย์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ขนาด

ต่างกันมีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวไล ใจหาญ (2552 : 77) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ที่มีขนาดต่างกัน จะมีภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านวิสัยทัศน์

1.1 ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์โรงเรียน ด้วยการเน้นการมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการ เพื่อให้มีความคิดเห็นที่มีความหลากหลาย สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครองและชุมชน

1.2 ควรกำหนดวิสัยทัศน์ ไม่ควร กว้างและสูงเกินไป มีความชัดเจนเป็นเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับจุดเด่น หรืออัตลักษณ์ของโรงเรียน นำไปสู่การปฏิบัติได้

1.3 ควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เข้าใจนโยบายเพื่อสามารถผลักดันองค์กรสู่ความสำเร็จ และวางแผนกำหนดงาน โครงการ กิจกรรม และใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ที่กำหนด

2. ด้านความฉลาดทางอารมณ์

2.1 ควรเป็นผู้มีอารมณ์ที่มั่นคง หนักแน่น สุขุมเยือกเย็น มีการควบคุมอารมณ์ตัวเอง ให้เหมาะสม เก็บความรู้สึกส่วนตัวได้

2.2 ควรเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีน้ำใจไมตรี มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น

ด้วยความจริงใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้ความอบอุ่น แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง

2.3 ควรเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของ คนอื่น รับฟังความคิดเห็นร่วมกัน ตามมติที่ประชุม และเป็นผู้ฟังที่ดี

3. ด้านความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่

3.1 ควรเป็นผู้รอบรู้และประสบการณ์ ในการบริหารงานด้านการศึกษา โดยมันศึกษา หาความรู้รอบรู้อย่างสม่ำเสมอ และควรนำความรู้ นั้นมาพัฒนา ปรับปรุงงานในสถานศึกษาให้เป็น โรงเรียนน่าอยู่ มีคุณภาพมากขึ้น

3.2 ควรมีการวางแผน กำหนดเวลา ติดตาม การปฏิบัติงานของครู ให้คำแนะนำ ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะในบางสิ่งผู้ใต้บังคับ บัญชาขาดความเข้าใจ ผู้บริหารควรชี้แนะหรือ ควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จะนำไปสู่ การทำงานให้สำเร็จ

3.3 ควรเป็นผู้ที่สามารถใช้สื่อ เทคโนโลยีนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร ด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและ การบริหารงานทั่วไปนำทางสู่ความสำเร็จ

4. ด้านความสามารถในการบริหาร

4.1 ควรเป็นผู้ยึดหลักการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลและหลักเศรษฐกิจพอเพียง บริหารด้วยความยุติธรรม บริหารแบบยืดหยุ่นแต่ ไม่หย่อนยาน ควรมีส่วนร่วมในทุกงาน และคอยให้ คำปรึกษาชี้แนะผู้ใต้บังคับบัญชา

4.2 ควรเป็นผู้มีความสามารถในการ บริหารคน งบประมาณ วิชาการ และงานบริหาร ทั่วไป โดยการบริหารจัดการใช้ทั้งแบบเป็น ทางการและไม่เป็นทางการ และควรมีการบริหาร

งานที่เหมาะสมตามความสามารถของบุคคล
ควรเลือกคนให้เหมาะกับงาน

4.3 ควรเป็นผู้ที่ตัดสินใจในการ
บริหารงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่าง
รวดเร็ว ทันเหตุการณ์โดยมีความมั่นใจในตำแหน่ง
ของผู้บริหาร

5. ด้านการสื่อสาร

5.1 ควรมีการพัฒนาการสื่อสาร
ในหลายรูปแบบ ทั้งด้านเอกสารและเทคโนโลยี
ที่ทันสมัย ให้การสื่อสารรวดเร็ว ถูกต้อง
ทันเหตุการณ์ต่างๆ

5.2 ให้จัดระบบการสื่อสารที่เป็น
เอกสารและเทคโนโลยีต่างๆ ให้มีความชัดเจน
ถูกต้อง ให้ระบบงานต่างๆ ในการประสาน ติดต่อ
กับบุคคลในกลุ่มและเขตพื้นที่ทันเวลา

5.3 ควรเพิ่มทักษะด้านการใช้ภาษา
ในการสื่อสารหรือคำพูดที่แสดงให้คนอื่นหรือ
ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติได้ตรงตามทีสื่อสาร
ไม่คลาดเคลื่อนเรื่องข้อมูลข่าวสารเข้าใจตรงกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำในการบริหารงาน
วิชาการในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน
การสอนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียนในเชิงลึก

2. ควรศึกษาการพัฒนาด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศ และนวัตกรรมทางการศึกษาในการ
บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน

3. ควรศึกษาความพึงพอใจของ
ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
เขตการศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วย
กรุณาของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์
ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ดูแลให้คำปรึกษา
ข้อเสนอแนะ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้บริหารข้าราชการครู
และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 4 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ใน
การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จนกระทั่งการวิจัย
สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล แซ่มสา. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- นิตยา วิเศษยา. ความสัมพันธ์ความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้สถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- บุญขาน โทจันทร์. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุรินทร์, 2549.
- ยุรี บุรณโกศล. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.
- รัตนา พันธุ์ไธ. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครูผู้สอนสถานศึกษาสังฆมณฑลอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2547.
- เริงชัย ทองทัพ. แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ สังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี, 2547.
- วาสนา บุญประเสริฐ. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี, 2547.
- ศิริวิไล ใจหาญ. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2542.
- สนอง ศิริกุลวัฒนา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535- 2539). กรุงเทพฯ: พัฒนาหลักสูตร, 2535.
- สมโชค โพธิ์งาม. ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

- สมศักดิ์ พรหมจรรย์. ภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2547.
- อำภา ปิয়ারมย์. การศึกษาภาวะผู้นำกับประสิทธิผลทางการศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา,
2549.
- อุดม สิงโตทอง. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.